

Posudek oponenta na disertační práci „Podnikové kombinace – komparační analýza“

Autor: Ing. Jiří Pelák

V desítky kapitol uvádí doktorand čtenáře do problematiky „podnikových kombinací“. Nejedná se jen o doprovod „složitými zákoutími fúzí“, ale především o pochopení podstaty těchto procesů a v kontextu s tímto autor posuzuje používané způsoby zobrazení fúzí ve světě a práci uzavírá analýzou stavu v ČR. Příklady uváděné v textu deklarují „kreativnost“ možného tvůrčího přístupu k řešení.

Práce je rozdělena do tří částí a 10 kapitol:

- první část: teoretické koncepty,
- druhá část: komparativní analýza,
- třetí část: aplikace světových konceptů na české účetnictví fúzí.

Nelze opomenout ani úvod práce, který vytyčuje cíl a obsah práce. Součástí úvodu jsou dle názoru oponenta také velmi cenné terminologické poznámky, které čtenáře připravují na pochopení v praxi běžně užívaných termínů v širším kontextu tak, aby byly správně pochopeny normy související s účetní úpravou fúzí. Nedostatečná provázanost legislativy s odbornou sférou (teoretickou i praktickou) vede k zmatečné interpretaci termínů jako např.: podnik, kombinace, přeměny obchodních společností versus podnikové kombinace. Názory autora na vymezení těchto pojmů jsou velmi cenné a pro všechny odborníky přínosné, lze jen doporučit poskytnout jim širší publicitu.

První část práce se obšírným způsobem věnuje rozboru dvou základních metod, které se používají pro vykazování fúzí. Obě metody jsou popsány a je rozebrána vhodnost jejich použití v jednotlivých typech fúzí. Autor se nevyhýbá problematice negativního goodwillu a to nejen v této části práce, lze jen doporučit diskusi na toto téma v průběhu obhajoby práce. Oponent pouze doporučuje zvážit vhodnost opakovaně používaného termínu „vykonsolidovávat“ .

Druhá souhrnná část práce obsahuje srovnávací analýzu metod podnikových kombinací v Německu, USA a Mezinárodních standardech účetního výkaznictví. Zvláště rozbor metod a vývoj jejich užití v sousedním Německu je pro české účetnictví zajímavé. Obě země se vyrovnávají s harmonizačními vlivy EU, transformace direktiv do národních úprav a realizace nařízení Evropské komise.

Třetí část práce je uvedena konstatováním, že české účetnictví se vždy víceméně zabývalo technickým řešením problému, jak spojit dvě účetnictví, dvě rozvahy dohromady. Pozornost nebyla a není věnována ekonomické podstatě, kterou by účetnictví mělo zobrazovat. Zákon o účetnictví neřeší vlastní přístup k fúzím a podřizuje

se obchodnímu zákoníku. Oponent správně konstatuje, že i obchodní zákoník připouští jinou úpravu zvláštním předpisem (§69 obchodního zákoníku). Tato však není a tak lze jen konstatovat porušení účetních zásad – ocenění v historických cenách, zásada srovnatelnosti. Případová studie, která je součástí závěrečné části práce, ukazuje, že o fúzi je v českém účetnictví účtováno, ale účtování postrádá smysl a spíše nahrává možnostem zneužití postupů určených pro fúze. Fúze nezávislých společností se zásadně liší od fúzí spřízněných společností. V prvním případě vzniká nový ekonomický celek, který do té doby neexistoval, ve druhém případě se pouze mění vnitřní administrativní uspořádání koncernu, jejímž jediným efektem jsou úspora administrativních nákladů nebo daňová optimalizace. Případová studie dokládá uvedené konstatování doktoranda, že odlišné transakce mohou být zachyceny shodně a naopak ekonomickou shodné transakce jsou v účetnictví zachyceny diametrálně odlišně. Je na místě i poznámka doktoranda o problematice úloze auditora v procesu provádění fúze ale především v ověřování účetních závěrek v účetním období po provedení fúze, resp. vícenásobné fúze.

Závěr práce se dotýká shrnutí současného stavu. Doktorand shrnuje negativní vlivy na současný stav účetnictví fúzí v České republice. Konstatuje, že v ČR neexistuje zájmová skupina, která by měla moc prosazovat změny v účetnictví. Lze zaúčtovat jakoukoliv fúzi a to způsobem, který vede k předem stanovenému výsledku. Tento výsledek však nevyhovuje finančním analytikům a již zmíněné profesi auditorů.

Dotazy pro obhajobu:

1/ Negativní goodwill má být identifikován a vykazován?? Je opodstatněna jeho existence?

2/ Účetní zobrazení fúze malých a středních podniků – doktorand doporučuje jejich speciální úpravu shodnou s úpravou tzv. velkých podniků nebo ponechat bez regulace ?

Závěrem:

Doktorand svojí prací prokázal schopnost samostatné tvůrčí práce. Předložená doktorská disertační práce vyhovuje veškerým podmínkám na ni kladeným. Doporučuji ji proto k obhajobě a souhlasím, aby za předpokladu úspěšné obhajoby, byla

Ing. Jiřímu Pelákovi udělena doktorská hodnost – PhD.

20.9.2006

Ing. Květoslava Vyleťalová